

ՓՈԽՆՁ

ԹԻԻ 981

ՇԱԲԱԹ

1875 ՄԱՅԻՍ 3

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երեսփոխանական ընդհանուր ժողովին՝ երէկ ըստ սովորութեան՝ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին գումարեցաւ :

Ամեն. Ս. Պատրիարքն՝ ըստ ներքին կա- նոնադրութեան, ատենաւ բայաւ ատե- նախօտութեամբ մը, որով անցեալ տա- րւոյն վիճակը նշանակած էր համառօտիւ, և ներկային՝ անհրաժեշտ եղած կարգա- դրութիւնները, զվստուրաբար ազգային դաստիարակութեան ընդհանրացման հա- մար : Նորին բարձր Սրբազնութիւնն ա- տենախօտութիւնը վերջացոյց՝ բարեմաղ- թութիւններ ընելով օգոստոսի առ Սու- թանին և Ազգին համար :

Անմիջապէս յետոյ՝ առօրեայ դիւան մը կազմուեցաւ, մեծ. Ռուսինեան էֆէնտի իբրեւ երկրագոյն՝ ատենապետ, և մեք իբրեւ կրտսերագոյն՝ ատենադպիր որոշ- ունելով :

Ժողովը՝ խնդրոյ կարգն անցնելէն յա- ռաջ՝ փութացաւ միահամուռ և միաձայն դիտարկութիւն յայտնել ամեն. Ս. Պատ- րիարք Հօր իմաստալից ատենախօսու- թեան համար. և որովհետեւ Նորին բար- ձր Սրբազնութիւնն յայտնելով իւր կա- տարեալ առողջութիւն չունենալն՝ հրա- ժեշտ կուտար պատրիարքութեան և թա- խանձագին կիսեդէր ընդունել և ուրիշ մ'ընտրել, ժողովն ամենայն զօրութեամբ մերժեց այդ հրաժեշտը, և կրկին կրկին դիտարկութեան յայտարարութիւններ և շնորհակալութեան քուէարկութիւններ ընելով խնդրեց շարունակել : Ս. Պատրի- արքն հարկադրեցաւ խանարհիլ առաջի ազգային ընդհանուր կամաց :

Յետ այսորիկ, նախորդ նստին ատե- նադրութեան, և երեսփոխանական նոր ընտրութեանց վաւերացումն եղաւ :

Չմոռնանք նշանակել, թէ Քաղաքա- կան ժողովոյ մէկ գիւն ալ կարգուեցաւ, որով կհրաժարի իւր պաշտօնավա- րութեան ժամանակն լրացած համարե- լով : Բայց այս մասին որեւէ խօսք և կար- դադրութիւն չեղաւ :

Կարգը եկաւ մայր դիւանի անդամոց ընտրութեան խնդրոյն : Ասոր վրայ բա- ւական խորհրդակցութիւն եղաւ. ումանք առաջարկեցին, դիւանին ընտրութիւնը ետ թողուլ, որպէս զի նորընտիր երեսփո- խանք ալ ներկայ գտնուին և երեսփոխա- նական թերի մնացած ընտրութիւնք ալ աւարտին. սլլը՝ ընդհակառակն պնդե- ցին, և վերջապէս մեծագոյն մասամբ ո- լորշուեցաւ ընտրութիւնն ընելու բայց՝ պահ մը հանգիստ առնելէն յետոյ՝ երբ քուէ- արկութեան պիտի ձեռնարկուէր, տես- նուեցաւ որ երեսփոխանաց մէկ մասը մեկնած են : Սակայն դարձեալ փորձ մ'եղաւ, և վերջապէս չյաջողելով՝ քուէ-

արկութիւնը մնաց առաջիկայ ուրբաթ ա- ւուր նստին, և ատենաւ գոցուեցաւ ժամ 9 1/2 ին :

Տակաւին ծանրացած է սովը փոքր Ա- սիոյ վրայ, կշարունակէ իւր աղէտը, և գաւառներէն հասած վերջին տեղե- կութիւնք տխուր են և տրտմալի :

Տակաւին բազմաթիւ ազգային օգ- նութեան աղաղակներ կրարձրացունեն, և զգայուն հոգիներն կխռովեն :

Եօզղատ՝ դեռ ևս կտաքնապի, համա- ճարակ հիւանդութիւնք և չքաւորու- թիւնք սովուն կյալորդեն. գարնան ե- ղանակին հետ բերքերն կուշանան, և ժողովուրդը ձեռնառութեան կարօտ կլինի :

Այս վիճակին թեմերէն մասնաւորա- պէս Էքքէք, Սըվղըն և Նիկի գիւղօրէից բնակիչք արդէն աղքատիկ՝ այս աղէտին երեսէն բոլորովին կը չքանան գրեթէ, և հազարէն աւելի ազգայինք թշուառու- թեան կմտնուին : Մերձակայ Նարլըխան գիւղը իւր 150 տուն հայ բնակիչներով աղէտից ներքեւ կհեծէ, և անցեալ տարուան վրայ հայր՝ թէ և դիւրագին՝ բայց հասարակութիւնը զայն ստանալու համար ո'չ դրամ ունի, և ո'չ գոյք՝ վա- ճաւելու, և աստանդական կթափառի խոտաբուտ անանելու համար :

Եւդոկիոյ մէջ, ամենէն աւելի կարօտ 321 հայ ընտանիք թէ և նպաստ ընդու- նած են, սակայն այս նպաստը հազիւ քանի մ'օր զանոնք կրցած է սփոփել, և վաղանցուկ բարեկրթութիւն մը յառաջ բե- րելէ ետեւ՝ ժողովուրդը միեւնոյն թշուա- ռութեան մէջ ինկած է. ինչպէս նաեւ նոյն վիճակի թեմերէն Չիլէ, որ աղքա- տութեամբ կտառապի և օգնութիւն կը հայցէ :

Առաւել վշտագին և ողբալի կացու- թեան մէջ կգտնուի Պիլէճիկ՝ իւր չընա- կայ Ասարլըք, Մուրառայ, Չալգարայ, Թիւրքմէն, Նոր գիւղ, և Կէօլտաղ գիւ- ղերովն : Մահուան վտանգն անխուսա- փելի գարձած է՝ եթէ գթութիւնն իւր փրկաւէտ ձեռքերն չկարկառէ անոնց : Այդ կողմերէն փախտեայ քանի մը սո- վաքեկեալք տեսնուեալ են մայրաքաղա- քի մէջ՝ օգնութիւն ստանալու համար, և յարաստուս շարժեր են զիրենք տես- նողները :

Քօնեայի մէջ տարապայման սղութիւն կտրիւ, և սովն այն կողմն ևս ինչպէս նաեւ Աֆիօն-Գարահիսարի մէջ, տակաւ առ տակաւ ծանրանալով՝ սղառնալից կերպարանք մը կառնու :

Կեսարիա՝ իւր չընակալիւքն դեռ ևս փրկուած չէ այս աղէտէն, և կտառապի իւր բազմաթիւ սովեղաններով : Մանա- ւանդ Տէնտիլ, Կէմէրէկ և Չամանդի

նահանգի գիւղերն, յորս յետին աստի- ճան թշուառութիւն և աղքատութիւն տիրած են :

Ամասիա՝ մէկ կողմէն անձկութեամբ տառապած ատեն, միւս կողմանէ՝ քա- ղաքը ուռգող գետն յորդելով, տուն՝ արտ ու այգի կողողէ, կըքանգէ, և հա- րիւրաւոր ընտանիք մոխրոյ վրայ կնստին : Իսկ չընակալ գիւղօրէից մէջ մասնաւորա- պէս Հաճի գիւղ՝ ողորմելի վիճակ մը ունի. 350 ընտանիքէն 52ը հազիւ կա- ռող կգտնուին իրենց ուղեւորակին հայ- թայթել, իսկ մնացորդ 30 տունը սովա- բեկ կտառապին, և շատեր մահուան դէմ ապաստան կփնտռեն կրօնափոխու- թեան մէջ :

Ասիւն, Նիկիովիոյ քանի մը չընակալ գիւղերն ալ, որք են Ղուրտպէէն և Ղընճըլար՝ փոքր առ փոքր կսկսին մաս- նակցիլ Ասիոյ աղէտից :

Այս աղետալի վիճակին վրայ՝ հար- կաւ մանրամասն տեղեկութիւններ հա- սած են առ մեծարգոյ մասնաժողովն հանգանակութեան : Պահութեամբ կը լսենք, թէ կշարունակէ իւր անձնուէր ջանքերն՝ նոր օգնութիւններ հասուցա- նելու համար :

Մասնաժողովն արդէն կարօտ դաւառ- ներն փութացուցեր է՝ ի վերջոյ հաւաք- եալ 680 լիւրայի գումարն ալ, բայց այս ևս խիստ անբաւական ըլլալով՝ նպաստի և օգնութեան անհրաժեշտ պէտք կայ, և հետեւաբար՝ բարեսիրտ ազգայնոց օ- ժանդակութեան կսպասուի դէտակն :

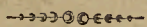
Շաբաթ աւուր թերթով ծանուցինք, թէ Պատրիարքարանի խոհանոցը վեր- ցունելու, ետագծիններուն ամսականե- րը աւելցնելու, և գործով մայրաքա- ղաքս եկող եկեղեցականները Եփեսոս- լի գումարը Ս. Յակոբայ վանքը հիւրընկա- լելու համար՝ կեդրոնական անուակէն ամսական թոշակ մը սահմանելու խոր- հուրդ կայ, որ՝ ընդհանուր ժողովոյ ներ- կայացուելէն յետոյ՝ պիտի դորձադրուի :

Արդ՝ արժան կհամարիմք մեր կարծի- քը հրատարակել այս խնդրոյն վրայ : Խոհանոցը վերցունելով՝ ո'րեւէ խնայո- ղութիւն եղած չպիտի ըլլայ, վասն զի հինգ ետագծիններու ամսականներն 150- 200 էն 300-400 ի պիտի վերածուին, և Ս. Յակոբայ վանուց համար գէթ 2000 դրուչ ամսական պիտի տրուի, թո'ղ այս բարձման պատճառաւ ըլլալիք ուրիշ ծախ- քերն, որոնք պակաս չեն մնար խոհա- նոցին համար եղած ծախքէն :

Իսկ եթէ՝ նոյն իսկ Պատրիարքարանի մէջ խոհանոցի գտնուիլը՝ անկարգու- թեանց պատճառ կըլլայ, և առանձին հիւրանոցի մը հաստատութեան պէտքը՝ չէ թէ խնայողութեան, այլ անկարգու-

Թեանց առաջին առնելու նպատակաւ անհրաժեշտ կհամարուի, Եւտիդուէի դուրսը Ս. Յակոբայ վանքը՝ ըստ մեզ հեռաւորութեան պատճառաւ անյարմար կերելի, և պէտք է Պատրիարքարանի մօտակայ տեղ մը սահմանել: Պատրիարքարանի մէջ հիւրընկալեալ եկեղեցականաց շատն՝ արդէն գործ կամ խնդիր ունի Պատրիարքարանի վերաբերեալ, և մինչև ցկարգադրութիւն՝ ստեպ բանակցել և ժողովոյ ու Ս. Պատրիարքին ներկայանալ կհարկադրին:

Տակաւին կրնամք խօսելիքներ ունենալ այս խնդրոյն վրայ, բայց առ այժմ դանց կընեմք՝ նորագոյն տեղեկութեանց ակնունելով:

Քաղաքական և կրօնական ժողովները երէկ առաւօտ խառն նիստ ըրին, գրեթէ մասնաւորապէս վանայ Պօղոս վարդապետի խնդրոյն վերջնական լուծման համար. բայց խնդիրն վերջացունել կարելի չըլլալով՝ մնաց առաջիկայ նստին, որ տեղի պիտի ունենայ երկու շաբաթ ետքը:

Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրը՝ այսօր Բ. Դուռը կերթայ, ազգային ինչ ինչ խնդրոց կարգադրութեան համար՝ յորս են, լաճնուս նայելով, Բալուի հարստահարութեանց և առաջնորդական տեղապահութեան խնդիրներն ալ:

Պատրիարքարանէն հեռագիր քաշուած էր առ գեր. Տ. Պետրոս վարդապետ՝ առաջնորդական նախորդ տեղապահ Խարբերդի, որ Բալու երթայ վաղէ այս պաշտօնը. բայց նա հեռագրով պատասխանեմ է թէ չկրնար երթալ Բալու, և կըքաշուի իւր հայրենի տունը:

Ս. Լէվիաճնի վեհափառ Հայրապետին ձեռնասուն գեր. Տ. Ստեփան Ս. Արքեպիսկոպոս՝ քանի մ'օրէ հետէ մայրաքաղաքս եկած է:

Սամուէնէն եկած ճամբորդէ մը կիմանամք, թէ գեր. Եղեոսեան Սրբաղան անցեալ չորեքշաբթի օր յիշեալ քաղաքը հասեր, տեղւոյն ամեն աստիճանի ազգայնոց կողմանէ յարգանք ընդունուել, և պէտք եղած կարգադրութեանց ձեռնարկեր է:

Արք. Տ. Ամբրոսիոս վարդապետ՝ Պէյօղլու Բանկայթի ճէտիակէ փողոց իւր սեպհականութիւնն եղած երկսեռ վարժարանին համար նոր կարգադրութիւններ ըրեր է, առաջիկայ երկուշաբթի օրէն սկսեալ գործադրելի: Արդէն դըտնուած վարժարանն՝ մանչ տղայոց յատկացունելով, ուրիշ տեղ մ'ալ աղջկանց համար որոշեր է: Առաջիկայ շաբթու մէջ պիտի հրատարակեմք՝ նոր կարգադրութեանց յայտարարութիւնը:

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

ԲԵԹԼԷՄԻ ԱԶԳԱՅՈՑ ՎԵՐԱՅ

1623 Թուին, Պարոն Տէր Գրիգոր Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքի օրովը, Յոյնք տիրապետութեան տնչանօք խնդիր կը յարուցանեն թէ, քանի որ Հայք Բեթլէհէմի մէջ ժողո-

վորդ չունին, պէտք է որ ձեռնթափ լինին ծննդեան սուրբ Տեղիքներէն. և նոյն խի Բեթլէհէմի մեր վանուց մէջ Եկեղեցւոյ չինուութեան արգելք ըլլալ կ'ուզեն:

Երաց այս պարագաները կ'ստիպեն Պարոն Տէր Պատրիարքն, որ Երուսաղէմի սուրբ Յակոբայ վանուց քրճաղդեաց միաբաններէն Մուշեցի Յակոբը ի Բեթլէհէմ տանելով կամուանացունէ Լատին օրիորդի մի հետ, հոն նոցա բնակութեան տեղի հաստատելով անոնց ամէն պէտքերը կը հողայ: Եւ անոնցմէ կը սերին Բեթլէհէմի Հայ ժողովուրդը, որոց թիւը այսօր 108 ի կ'անան:

Բաց ի այս ժողովուրդէն 12 Հայ բնակիչ եւս ունիմք ի Բեթլէհէմ, որք ժամանակին Քէրակէն դադլած են:

Սոյն ժողովրդեան սակաւթիւ լինիլն, որ մեծ դժուարութիւն յարուցած էր, ամուսնանալ ուղղութեամբ մէջ տեղը, վերջին ժամանակներս հանդուցեալ Յովհաննէս Սրբաղան Պատրիարքն, եթէ ոչ աշխարհի առաջին մարդոյն իսպառ հետեւելու, գոնէ սակաւ ինչ մօտենալով, ճիւղահամարութիւնը երեքի ինչցոյց, որով քիչ մը զիւրութիւն եղաւ մեր սակաւթիւն Հայ ժողովրդեան (օտար ազգաց աղջկանք իրեն հարսնութեան չառնելով) իրենց մերձակները իրեն հարսնութեան անհելով:

Թէեւ Բեթլէհէմի մէջ անխտիր ամեն Գրիստոնեայ ազգերն իրարու հետ խնամութիւն կ'ընեն, բայց Լատինք եւ Յոյնք միշտ կը զգուշացունեն իրենց ժողովուրդը, որ օտար ազգաց աղջիկ չլտան:

Նաեւ ըստ տեղւոյն սովորութեանց հարսնախօսութեան դրամական գաշինքը Պօղոս Թրակիօմալի հակառակն է. փոխանակ աղջկան ծնողներէն պահանջելու, իրենք 20 ոսկիէն մինչեւ 100 ոսկի կը վճարեն աղջկան ծնողաց, մանաւանդ աղջկան մերձակայ աղագանաց ամենուն ալ ըստ արժանոյն մէկ մէկ ընծայ կը արուի տղայի կողմէն, և ասոր բուն պատճառն ալ տղայոց շատ ծնանիլն, և աղջկանց սակաւ լինիլն է:

Բեթլէհէմի ժողովրդոց միութիւնն ազգայինէն աւելի թաղային է, մինչև իսկ Եկեղեցական խոռութեանց մէջ, ինչպէս որ շատ անգամ պատահած է Հայոց թաղերու մէջ ըրնակող Յոյներն եւ Լատիններն Հայոց ժողովրդեան հետ միանալով, Յոյն եւ Լատին ժողովրդին դէմ դիմած են:

Այս օրինակին կը հետեւին Բեթլէհէմի ամեն Գրիստոնեայ ազգերն:

Բեթլէհէմի Գրիստոնեայ ննջեցելոց յուղարկաւորութեան ժամանակը Եկեղեցական հանդիսի հետ կը խառնուի, նաեւ կանանց հանդէսն, որք ննջեցելոյն ձրքերը եղանակաւոր բարձր ձայնով մը երգելով դադաղի ետեւէն կերթան. և մեռնողի շատ մերձակայ կանայք իսպառ դիմի բաց կերթան:

Մեռնողի ամենախիւղի զգեստներն հետն կը թաղեն. միայն թէ Բեթլէհէմն, Երուսաղէմի սահմաններու ուրիշ քաղաքաց սովորութեան չի հետեւիր, նոր թաղուած ննջեցելոյն վրայ վրան յօրինելով՝ երեք օր կըսպասեն եւ իրենց ծանօթ ազգականք եւ բարեկամներն երկուց եւ առաւօտ դնալով վրանի տակը սուրճ կը խմեն: Բեթլէհէմի կանայք ութ օր շարունակ ննջեցելոյն դերեզմանի վրայ երթալով, երգեր յօրինելով ողբաձայն կը երգեն. դարձեալ մերձականերն զլուին բաց կերթան:

Այս արարողութիւնը քառասուն օրէն վերջն եւս կը կատարեն:

Նաեւ Բեթլէհէմցիները ինչպէս որ Պաղեստինոյ շատ տեղերը ննջեցելոյն ամենէն ընտիրը եւ իրեն սիրելի հագուստները իրեն հետ կը թաղեն, այս առթիւ ուրիշ տեղերը վրան կը յօրինեն գերեզմանի վրայ եւ երեք օր կը սպասեն: Նաեւ տեղւոյն ժողովուրդն ամեն երեկոյ եւ առաւօտ գերեզմանոցը զիմելով վրանի տակը սուրճ կը խմեն: Այս սովորութիւններն առանց բացառութեան են: Որ եւ է քրիստոնեայք եւ մահմետականք անխտիր ի գործ կը դնեն:

ԻՌՈՒՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՄԻԹԱՐԱՅՆ

ՍԻՈՑ

ՀՐԱԽԷՐ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ

Առանձին Սահման Սահման ընկերութեան

Սահման Սահման ընկերութեան ընդհանուր ժողովը յառաջիկայ կիրակէ մայիս 4 ժամը ճիշդ 2 ին երկրորդ անգամ ևս պիտի գումարի Սահման վարժարանի մէջ, մի քանի ամենակարեւոր խնդրոց վերջնական լուծման համար:

Ուստի կ'խնդրուի բոլոր մեծ անգամներէն որ հաճին ընկերութեանը կայ գտնուիլ նոյն օրը ճիշդ ժամուն:

Սահ. սահման ընկերութեան

1875 ընդհանուր ժողովոյ Սամաթիա Մայիս 3 Ատենապետ

Գ. Յովհաննէսեան

Ա. Ձ. Դ.

Ըստ որոշման ազգային վարչութեան Քաղաքական ժողովոյ, Հոգաբարձութիւնըս ազգային հիւանդանոցի բաժանորդական հանգանակութեան ձեռնարկած ըլլալով՝ գործադիր կարգած է Ազգային տրոց հաւաքիչ Հիւնքեարպէյէնտեան Գամիկ Էֆէնտին, որն որ մեծարգոյ հասարակութեան գիւմելով արդէն բաժանորդադրութեան մասնակցողներէն անվճար մնացած բաժինները պիտի ստանայ, և իրխարէն մէկ քանի կարգի բաժնուած բաժանորդական ստացագիրներէն որ կարգի բաժանորդ որ է՝ նոյն կարգի ստացագիրներէն պիտի յանձնէ՝ վաւերացեալ Հոգաբարձութեանս կընքով:

Գալով տակաւին յիշեալ բաժանորդադրութեան չի մասնակցողներուն, անոնք ալ ի մասնակցութիւն պիտի հրաւիրէ, և ըստ կամաց բաժանորդադիր ազգայնոյն որչափ բաժին հատուցանել կը կամի՝ նոյնը ստացագրոյն քօչանին վրայ նըշանակել տալով ստորագրել պիտի տայ:

Արդ՝ Հոգաբարձութիւնս կը յորդորէ ներկայիւս մեծարգոյ հասարակութիւնը որ ի ներկայանալ յիշեալ գործակալ Էֆէնտին, բարեհաճի ձեռնտու գանուիլ և միտիթարել յիշեալ հաստատութեան մէջ պատասպարուող խղճալի անտէր անձերն՝ որոնց յոյսն ու ակնկալութիւնը միմիայն մեծարգոյ հասարակութեան վրայ կայացած կազմութեւ և կօրհնեն զօրհանապաղ:

23 ապրիլ 1875 թ. դիմաց Հիւ. Հոգ. Գրա. Ազգ. Հիւանդանոցի ՍԵԵԷԷԷ՝

Մ. Մանուկեան

ՏՈՒԹԻՕՐ Մ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Իր բնակութիւնը հաստատած է ի Ղալաթիա, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց թիւ 12 տունը, ուր պատրաստ է ամէն օր մինչև կէս օր հիւանդ ընդունիլ, և երեքշաբթի օրերն ալ ձրի դարմանել:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստոսիառ Սուլթանը՝ Սաղ-Գօլաղալըդ աստիճանը շնորհեց Թօփհանէի պաշտօնականներէն բարձրապատիւ Ապտիւլ-Մէճիտ Էֆէնտի որդւոյն: Երեքշաբթի օրն հրովարտակն հանդիսիւ ընթերցաւ յիշեալ պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան զինուորական գործոց նախարարին, Թօփհանէի վերատեսչին և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարաց. և շնորհաւորեցին:

Այսօր մայրաքաղաքս կսպասուի՝

ծովային գործոց նախարար Բառնի փաշա :

— Իւսկիւտար Նուհ-գույու 1300 կա-
գուն գետին մը հիւանդանոց շինելու
համար գնած են՝ Շուրայի-տէվէթի նա-
խագահ ֆեյադի փաշա և իւր տիկինը :
Այս անգամ կրտսեր, թէ շինութեան և
պէտք եղած կահուց համար՝ 50, և ան-
շարժ եկամուտ հաստատելու համար՝
գարձեալ 50 հազար լիրա յատկացուցեր
են : Յաւիտենական յիշատակաց արժանի
եղող այս բարեգործութեան լուրն առ-
նելով օգոստոսի առ Սուլթանը, իւր
բարձր գոհունակութիւնն յայտնել է
յիշեալ փաշային և տիկնոջն :

— Բ. Դրնէն պատուէր գացեր է կու-
սակալութեանց, որ եթէ բանտարկեալ
մը իւր հաճութեամբ կառավարական աշ-
խատութեան մը մէջ գտնուի յարմար
վարձով մը, բանտարկութենէ արձակման
ատենը ամբողջ իրեն յանձնելու պայմա-
նաւ վարձքը խնայողական սնտուկնե-
րուն տրուի ի պահ և ի շահ :

— Քաշկարի իմիրին պաշտօնակալն տա-
կաւին կշարունակէ իւր այցելութիւններն
բարձրաստիճան նախարարաց ու գեա-
պանաց, և փոխադարձ այցելութիւններ
կըլլան իրեն . ուսական գեապանն ար-
դէն փոխադարձ տեսութեան ելեր է
առ նա :

Իմիրին կողմանէ օգոստոսի առ Սուլ-
թանին համար զրկուած ընծաներուն
հետ, տեղւոյն բրինձէն ալ մաս մը դըր-
ուած ըլլալով յատկապէս ֆէւալ եփուեր,
և Նորին վեհափառութիւնն առեր է :

— Եղիպտոսի բարձրագոյն խորհիւն՝
Իմիրէնի մէջ շատ մը օգտակար շինու-
թիւններ ընելէն յետոյ, հիմայ ալ տեղ-
ւոյն հասարակութեան շահաւէտ ուրիշ
շինութիւններ հրամայած է : Գօրուն ուր
հասարակութիւնը չկրնար մտնել քա-
րուտ ըլլալուն պատճառաւ՝ անգղիական
ձեռով պարտիզի մը պիտի վերածուի .
ծաղիկազարդ ճանապարհներ պիտի շին-
ուին, մէջ տեղը թատրոն մը պիտի կա-
ռուցուի՝ ամառները ներկայացում տա-
լու համար, և ֆէօշի մը՝ Նորին բարձ-
րութեան յատուկ : Ասոնցմէ զատ՝ ընդ-
արձակ և հոյակապ զբօսարան մը : Կը
յուսացուի, թէ քիչ ժամանակէն կըլա-
նայ : Նորին բարձրութիւնն այս շինու-
թեանց և հիւանդարանի ու որբանոցի
մը հաստատութեան համար 10 հազար
լիրա շնորհեր է իւր անձնական գանձէն :

— Արդէն ծանուցուած էր, թէ փա-
րիզի օսմանեան գեապանատան երկրորդ
քարտուղար Բիզայի պէյի յանձնուած է՝
Խալիլի թագաւորին ներկայացունել օ-
գոստոսի առ Սուլթանին կողմանէ ընծայ-
եալ վայրի այծերն : Արդ՝ կիմանալով թէ
Բիզայ պէյ այդ պաշտօնը կատարեր, և
թագաւորին կողմանէ պատուանշան տըր-
ուեր է իրեն :

— Դրոշմի տրոց վերատեսչութիւնը
հարկադրեր է՝ գրով ներում խնդրել ի-
տաւայիէ մը, զանի իրերեւ դրոշմի թըղ-
թոց խարդախող համարելով՝ Ղալաթի ա-
ռնեցած բնակութեան տեղը կոխելուն և
կնքելուն համար, որոյ անպարտ լինելն ի
վերջոյ քննութեամբ երեւան ելեր է :

Կարինէն ապրիլ 24 թուով նամակաւ

մը հետեւեալ հետաքրքրական լուրը
կուտան :

« Թէրճանի Բաղաւինճ գիւղը հայու
մի ոչխարներէն մին ութը սոքով չորս
աչքով երեք եղջիրով երկու պօշով հը-
րէշ մի ծներ է, որ կը հաւաստեն թէ
այդ մարդը մտադիր է եղեր թէ՛ ի տես
մարդկան և թէ՛ ի նպաստ իր քրտին ա-
մէն տեղ պտտցունել, եթէ 15 օրէն ետ-
քը չանշնչանար » :

— Նախորդ թերթով համառօտիւ
ծանուցինք Ուշագի շրջակայ գիւղօրէից
մէջ պատահած շարժին աղէտքը՝ ի վեր-
ջոյ եկած տեղեկութեանց նայելով՝ շար-
ժը կիւրակէ գիւղեր ժամը 9½ ին ատեն-
ները պատահեր, Ուշագէն 5-6 ժամ հե-
ռի գտնուող Սիւլայը գիւղին մեծ փնա
պատճառներ է . շատ տուններ հիմնապա-
տակ եղեր, և մնացորդը անբնակելի
դարձեր են : Ծարժը հետզհետէ տեղի
ունենալով՝ բնակիչք գիւղեր ատեն դաշ-
տը վրանաց ներքեւ ապաստաններ են :
Յիշեալ գիւղին մօտ Աղիզէր և Սիլիք-
էր ըսուած գիւղերն ալ աւերակ եղեր
են : Այս առթիւ արժան կհամարիմք
ուղղել, թէ նախորդ թերթով սխալ-
մամբ Էսկիլի ըսուած է՝ փոխանակ Ա-
ղիզէր ըսուելու :

Պրուսայի խիտապէնտիկեար գաւառա-
կան լրագիրն ալ Գարահիսարի և Քէօթա-
հիոյ կողմերը պատահած շարժին ստեղծի
աղէտքը կպատմէ՝ հետեւեալ կերպիւ :
Եփելու մէջ գտնուած 320 տունէն
200 ը փլեր, 100 ը՝ անբնակելի եղեր, այր
ու կին՝ 52 հոգի փրատակաց տակ մնա-
ցեր մեռեր, և 17 հոգի ալ վիրաւորուեր
են : Զօրիլ գիւղի 300 ի չափ տուններուն
միայն 15 ը անփնա մնացեր, 130 հոգի
մեռեր և 170 հոգի վիրաւորուեր են : Կա-
ռավարութեան կողմանէ իսկոյն օգնու-
թիւն զրկուեր է :

Գերմանիոյ կառավարութիւնը պա-
տերազմական երկու նորնաւուց, և կայ-
սեր յատուկ շոգենաւու մը շինութիւնն
հրամայեր է : Այս կառավարութիւնը,
մանաւանդ վերջին պատերազմէն յետոյ
ամենայն փութաշանութեամբ կաշխատի՝
ծովային զօրութիւնն ալ բազմապատկել :

— Կհաւաստեն, թէ Աւստրիոյ կայսրը
Լանի մէջ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կայսերաց
հետ պիտի տեսակցի :

— Ամսոյ առաջին օրը, Հռոմայ պապն՝
իներկայութեան 14 կարգինալաց, բազ-
մաթիւ եպիսկոպոսաց և այլ բարձրաս-
տիճան կղերականաց, 600 ի չափ գերմա-
նացի ընդունել է՝ որոնք բազմաթերթ
աղերսագիր մը մատուցեր են, ստորա-
գրեալ 1 միլիոն 200 հազար գերմանացի
պապականներէ : Հեռագիրն բնաւ տե-
ղեկութիւն տուած չէ՝ այս հանրագրոյն
բովանդակութեան վրայ :

— Սեվասթափօլի քաղաքապետին
յորդորանօք, տեղւոյն ժողովուրդը որո-
շեր է խնդրել Ռուսիոյ Աղեկսանդր կայս-
րէն, որ համայն Ռուսաստանի մէջ հան-
դանակութիւն ըլլայ, և կոթող մը կանդ-
նուի, Գրքմի անցեալ պատերազմին ա-
տեն Սէվասթափօլի մէջ գտնուող պա-
հապան զօրքէն մեռնողներուն յիշատակն
անմահացունելու համար :

— Գերմանիոյ գործարանապետներն

հանրագիր մը ստորագրել սկսեր են, ո-
րով պիտի խնդրեն Կիյով կայսրէն՝ առա-
ջիկայ 1878 ին Պէրլինի մէջ տեղեկական
արուեստահանգիսի մը բացման արտօ-
նութիւն տալ :

— Անցեալ մարտ ամսոյ մէջ 130 առա-
գաստանաւ և 15 շոգենաւ ընկղմեր են :
Առադաստանաւուց 18 ին վրայ երբէք
տեղեկութիւն չկայ :

— Պաղտատի մօտ Պարսկաստանի մէջ
տեղ տեղ ժանտախտն երեւան ելած ըլ-
լան՝ ստուգուեր է Պաղտատէն զրկուած
բժշկաց միջոցաւ, և զգուշութեան խիստ
միջոցներ ձեռք առնուեր են :

— Պիղմարդ իշխանի ապարանաց շուր-
ջը հսկող ոստիկանութեան գաղտնի դէ-
տերն՝ մօտերս դրանը առջեւէն մաքուր
հագուած մարդ մը բռնելը քննութեան
ենթարկեր են : Քովէն վեց հարուած-
եան լեցուն ատրճանակ մ'եղեր է, բայց
տուած պատասխաններն մէկմէկու հա-
կառակ դալուն պատճառաւ՝ իրերեւ խե-
լագար կարծուեր և հիւանդարան զըր-
կուեր է առ ի զննութիւն :

— Լուր կայ, թէ Հռոմայ Պապն Ա-
մերիկա պիտի գաղթէ :

— Քաշկարի իշխանութեան վրայ Զի-
նաստանի կառավարութեան արշաւելն
կստուգուի : Արդէն 80 հազար չինական
զօրք յիշեալ իշխանութեան սահմանա-
դիւղին մօտ թափեր են, և Քաշկարի
կողմանէ ալ պատրաստութիւն կըլլայ
դիմադրել այս բազմախուռն զօրու-
թեան : Յաղթութիւնը չինաց համար հա-
ւանական կթուի՝ եթէ իրենց բազմու-
թեան հետ միանգամայն ընտիր զէնք ու
քաջասրտութիւն ունին : Քաշկարի հա-
մար կըսուի, թէ բազմաթիւ զօրք չու-
նի թէ՛ և՛ բայց նորանոր զէնքերով ու
քաջասրտութեամբ սպառազինեալ են
ունեցած զօրքը :

— Սպանիոյ նախորդ թագաւոր Ամե-
տէ իշխանը՝ Խալիլի թագաւորին որ-
դին՝ այս օրերս կսմբագրէ Սպանիոյ մէջ
իւր թագաւորութեան ժամանակ անցած
անցքերը, օգնականութեամբ տիկնոջ
իւր :

— Ճարոնի կառավարութիւնը պարզ և
կուտայ՝ իրենց որդւոց կրթութեան և
գաստիարակութեան համար լաւ խնամ
տանող ծնողաց, և միանգամայն՝ կա-
ռավարութեան պաշտամանց մէջ հաւա-
տարմար և անձնուիրութեամբ ծա-
ռայող պաշտօնատարաց : Այս կառավա-
րութիւնը մանաւանդ վերջին ժամանակ-
ներս մեծ փոյթ կտանի երկրին զարգա-
ման և յառաջադիմութեան համար, և
բնակչաց թիւն հետզհետէ կբազմանայ :

— Անցեալ 1874 ին վերջերը, Գերմա-
նիոյ կառավարութիւնը՝ 302 բարձրա-
դոյն, և 720 ստորին աստիճանի ծովա-
յին զինուորութեան հրամանատար, և
4140 ծովային զօրք, ու 902 մեքենավար
ունի եղեր, ի բաց առեալ 7000 պահես-
տի զօրքն ու նոցա հրամանատարներն,
որոց թիւն 50 ի կհասնի :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Մայիս 2

Քօնստիտէ	48-25
Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինք Անդ. լիբ.	8,
Քրէտի » » Օսմ. »	10,12
Երկաթուղեաց »	Ֆր. 126,95
Թրամուէյ »	Օսմ. լիբ. 5,50
1865 ի փոխառութիւն »	Ֆր. 557,
1865 ի » »	» 565,
1869 ի » »	» 279,
1872 ի » »	» 87,25

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԱՆԻԾԵԱԼ Ն

Հ Ե Ղ Ի Ն Ա Կ

. . . Ա Բ Բ Ա Յ

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ե Ա Յ

Մ. Մանուկյան

Զ Մ Ի Ի Մ Ն Ի Ա

Տղադուրսի և Տղադուրսի

Այս գիրքն արուեստահանը գործ մ'է. ոչ բանակարէ և ոչ պատմութիւն, ինչպէս որ վերնագիրն ըստ բառականին կ'ըստեն:

Անիծեալն յօրինող քահանայն կարտինալ Ուայզմէնի, Ֆէնէլօնի, Գամիւսի ընթացքը բռնած է:

Սոյն վիպասանութիւնը և հատորէ բաղկացեալ պիտի ըլլայ, որք հեղհեւտէ պիտի հրատարակուին, իւրաքանչիւրին գինը 12 ղշ:

Կը գտնուի Կ. Պօլիս Զագմաքըճըլար փողոց թիւ 20, Գամիւսի եղբարց դրատունը. և Զմիւռնիա Տէտէեանց վաճառատունը:

Ի Օ Ս Ք

Առաջաւի Զ. Գործիչայ Է Կահանայ

Վարդապետն ընկերութեան

Կը գտնուի Մէրճան Զարչին, Ապի փաշա խան, ընկերութեան Գրապահ Ագրիպասեան Մարտիրոս Էֆ. ինքով, Հայ գրավաճառաց խանութները, Պահճէ գալու իրավաճառ Պողոս աղային խանութը, կամուրջի գլուխին պարագան: Գին 2 զուրուշ:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՎԷՅ

ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ

Ն Ո Ւ Ի Բ Ա Կ Ա Ն Ք

ԹԱՐԳՄԱՆՅՈ

ՄԵԼԵՆ Կ. ՆԱԿԻՆ

Այս նոր հրատարակութիւնը՝ որ ոչ միայն հետաքրքրական, այլ և կը թիւն ու ոգեւորիչ պարունակութիւն մ'ունի, արդարեւ արժանի է՝ ուշի ուշով ընթերցման ամեն կարգի ազգայնոց, և թանգարանաց մշտնջենաւոր զարգ. մ'ըլլալու: Կծախուի՝ Ֆրէնկեան գրատունը, և ամեն հայ գրավաճառաց քով, ի գին 4 զրուշ:

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական, քաղաքական, ուսումնական

Ի Գ. Ս. ԽԱՊԱՅԵԱՆԷ

ՅԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՈՒԽՏԷ

Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՅՈ

Յ Ե Ր Ո Ւ Ս Ա Ղ Է Մ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՅՈ

Վերջին ժամանակներս հրատարակեալ գաղղիական ընտիր գասագրոց հետեւելով խմբագրութեան է այս նորատիպ աշխարհագրութիւնը, ըստ քաղաքական նոր փոփոխմանց և աշխարհագրական նորագոյն դիտելաց:

Կյուսամբ, թէ աղգային վարժարանաց մէջ կընդունուի այս նոր գասագիրքը, որ յառաջագոյն հրատարակե-

լոց հետագադրամամբ՝ օգտակարագոյն է: Գինն է՝ 7 ղշ. (ողջ գրամ):

Կիրոսի ազնիւ և սննդարար դիւնի՝ որ մարմին և արիւն զօրացնելու և ստամոքսի ոյժ տալու համար, շատ անգամ փորձուած և շատ օգուտներ տեսնուած է, 3 էն մինչև 20 տարեկան, և Անգլիանուպօլսոյ ազնիւ և մաքուր՝ 2 էն մինչև 10 տարեկան, և ուրիշ քանի մը տեսակ զուտ և մաքուր դիւնիներ և խաղողէ քաղուած զուտ և պատուական օղիներ և մանրակէ զուտ և մաքուր շինուած պատուական օշարակ, որ մարդու շատ օգտակար է, զմեւ շինեալով և չափաւոր դիւնիներով կը ծախուի Կ. Պօլիս Թահմիզ փողոց թիւ 9 մաղաղան, և Բերա Պօմարէի դիմաց Գ. Ֆրէնկեանի մաղաղան: ՕՐ մարքայով չզմուռածներն՝ երաշխաւորեալ չեն: Կգտնուի նաև՝ Հայէ քաջուած ընտիր օղի, և ձէթ՝ խիստ ընտիր տեսակէն:

Նիկողոս Ս. և Յակոբ Ս. Թաշճեան է. ֆէնտիներու աշխատասիրութեամբ, «Նաղմէի Օսմանիյէ», Նուագ Օսմանեան » անուամբ կիսամանկ երաժշտական թերթ մը հրատարակել սկսաւ, որոյ առաջին թիւն արդէն իրոյն եկած է, և թէ՛ բաժանորդութեամբ և թէ՛ ձեռքէ կը տրուի, Նուրը Օսմանիյէի մեծ փողոցը Գափալը-Ֆուրուշին կարգը 41 թիւ գրասենեակը, և Գալաֆեան ու Ֆրէնկեան գրատունները: Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է՝ 80, վեցամսեայն՝ 45, և հատը՝ 4 ղշ:

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Ազգային ժողովոյ մարտ 7ի ԺՁ. Նիստի ատենագրութիւնը տպագրուած և հրատարակուած ըլլալով, կը գտնուի ի Դիւանատան Պատրիարքարանի, Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ բանկալը և գրավաճառաց քով ի գին 2 զրուշ:

Պօլիս, Պաղէ Դաբու, Թաշ խան, տպարակի ընտիր ձէթ կծախուի, որչափ որ ուզուի:

Մի և նոյն տեղը ընտիր ձիթապտուղ ալ կը գտնուի:

Ինտանա արիւզ օլան սըզը իւլէթի սօղոքտան հասը օլմաղ իսէ տէ պու քէմիք իշինտէ հէնուզ պիր սարը սուտան իպարէթ օլուպ Ֆաղաթ պաւնուն պաղըսը վաղթը կէշմիլ վէ լայըճըլա թէմէլ թութմուշ վէ պաղըսը էթ իլէ քէմիք արասընտա գալմըշ աղըրյա պաղաճա մալլեճէ օլունմազ վէ հըֆսըյա Ալահ թալեա նուզուլ իլէթինտէն վէ մերաղտան միւնաղաատան արիւզ օլան եէլտէն պաղաճա եալընը սօղուզտան հասը օլան սօղուզ օն սէնէլ լիք տալի օլստա՝ եինէ չարէսի պուլունմազ վէ էօքլիւրիկէ վէ կէօքլիւ թըքանըլընա պէլ կէվէլիլի վէ մաղաթտա բէյտահ օլան սըզըլը մայասըլա մալլեճէ վէրմէք իւզրէ սարըլըզտա քէսրի մէշուր Ուստա Սիմօն պուլունուր Մահմուտ-Փաշա ճալիսինի ալիւստուտա օրթատա քի գահվէտէ իքթիզա իտէնլէրին գահվէլ մէզ-քիւրտէ կէլմէլէրի վէ ինալընա կէօրէ թարիֆ վէ էտլիէսինի պագմազ իչուն պուլունտա աղտէմ իլան էթմիլ իսէտէ մէզքիւր իլէթլէրին իւլմէսի իլիւն պու քէրէ էինէ իլան իտէր:

Վէ սըզը իլէթի 24 սաաթտա տըշարը չը գարըրմ վէ գասըզ իլէթլին ինքաւընտա պուլունուրուզ:

Գարնընտա պասուր օլան պիլ սանճը վէրիլ իսէ օնունտա ինքաւընտա պուլունուրուզ: Ս.

Ա. ՏԸՊԷԻ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՔ ԾԱԾԿԵԼՈՅ ԿԱՄ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՆ ԴԻՏՈՒԹԵԱՆՅՈ

ՈՐ Ի ՆԱԽՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅ ՀԵՏԷ

ՄԻՆՁԵՒ ՅԱՅՍՈՐ

Սոյն հետաքրքրաշարժ թարգմանութիւնը՝ որ թերթ առ թերթ կը հրատարակուէր, և թերթով աւարտած ըլլալով թղթեայ կազմով կը վաճառուի մասնաւորապէս Զ. Մարգարեանի գրատունը Մէրճան Զարչի թիւ 57, և ամեն գրավաճառաց քով, ի գին մէկ ու կէս մէճիւր:

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՂՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև չղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը: Սրտի և երկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ թերթը կը փոխանայ արիւն, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կոծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կաղեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտերութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական զիրքը կը գեղնուի:

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՂՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնը և վէրք բուժելու մասին ունեցած պարսկական յատուկութեանց չհաւասարիք բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թուեաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կ'աւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բարակման, միւնաւանդ օղացաւ (եէլ) ըստած հիւանդութեան: Իւր կաղուրդի և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը զիմազրաւէ:

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ-Գալու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7 կը ծախուի:

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տրքթոր Հըրոսէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 555:

ՊԱՏՄԱՆՔ ՓՈՒՆԶԻ

- 1.—Փոռնը 2ՈՐԵԲԵՐԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի:
- 2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիւր՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւառաց համար:
- 3.—Վէրք և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի:
- 4.—Տեղափոխ ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ:
- 5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով:
- 6.—Մանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար: Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար:
- 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին յարկ թիւ 49:

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՐՏԵՂՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ Բիզու փաշա խան քիւ 3